T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 23-10-2026
Sayı: 3426

52015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Gülizar BİÇER KARACA
Denizli Milletvekili

Seçim bölgem Denizli'de elma, şeftali ve üzüm üretimi; çiftçi ailelerinin geçimini, tarım işçilerinin istihdamını, depolama, paketleme, işleme ve ihracat faaliyetlerini doğrudan ilgilendirmektedir. Çivril'in elma ve şeftali üretimi ile Çal, Bekilli, Güney ve Buldan çevresindeki bağcılık, bu yapının önemli odaklarıdır. İl Tarım ve Orman Müdürlüğünün 2025 Faaliyet Raporuna göre 2024–2025 arasında elma alanı 62.480 dekardan 58.181 dekara gerilemiş; şeftali üretimi 78.026 tondan 21.689 tona, üzüm üretimi ise 295.603 tondan 279.591 tona düşmüştür. Alan ve üretim değişimlerinin ürün bazında değerlendirilmesi, bu kayıpların nedenlerinin ve üreticinin gelirine etkilerinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

2026 hasat döneminde Çivril'de elma ve şeftali, Çal ve Güney çevresinde şaraplık üzüm üreticilerinin basına yansıyan açıklamaları; maliyet, satış fiyatı ve pazara erişim sorunlarına işaret etmektedir. Elmada depolama ve finansman giderlerinin, şeftalide hasat sonrası kayıplar ile hızlı pazarlama ihtiyacının, üzümde ise sofralık, kurutmalık ve şaraplık ürünlerin farklı alım koşullarının ayrı incelenmesi önem taşımaktadır.

Bu tespit ve değerlendirmelerden hareketle;

1- Denizli ili özelinde bu üç ürüne yönelik olarak üretim yapılan alan, üretim miktarları, dekara verimi ve meyve veren-vermeyen ağaç veya omca sayısı nedir? Üzümde çeşit, kullanım türü ve yaş-kuru ürün esası; şeftalide nektarinden ayrım belirtilerek güncel üretim verileri nedir?
2- Ürün bazında ÇKS'ye kayıtlı tekil üretici ve işletme sayısı kaçtır? Birden fazla ürün yetiştirenler toplamda bir kez sayılarak, kadın ve genç üretici dağılımı ile üretime giren ve üretimden ayrılanların sayısı nedir?
3- Sökülen, bakımsız bırakılan, başka ürüne dönüştürülen veya tarım dışı kullanıma izin verilen elma-şeftali bahçeleri ve bağların alanı ne kadardır? Çivril'de elma alanındaki daralmanın nedenlerine ilişkin bir çalışma yapılmış mıdır?
4- İl Müdürlüğü faaliyet raporunda 2025 şeftali üretimindeki yaklaşık %72 düşüşün nedenleri nelerdir? Don, diğer afetler, verim, hasat edilmeyen ürün ve kayıt

revizyonunun ayrı etkileri tespit edilmiş midir? Resmî yayınlardaki şeftali verileri arasındaki fark nasıl açıklanmaktadır?

5- Bu üç ürünün üretim değeri, ilin tarımsal üretimindeki payı, sürekli-mevsimlik istihdamı ve Denizli menşeli ihracat miktarı ile değeri nedir?

6- Ürün, çeşit ve kalite sınıfı bazında dekara-kilograma maliyet, hasat dönemi üretici fiyatı ve net gelir nedir? Mazot, gübre, ilaç, su, elektrik, işçilik, ambalaj, depolama ve finansman giderleri ayrı açıklanabilir mi?

7- 2026 şeftali hasadında Çivril'de bazı alım fiyatlarının 30 TL/kg'dan 15 TL/kg'a düştüğü ve alıcıların ihracat belirsizliği gerekçesiyle alımı azalttığı iddiaları incelenmiş midir? Alım merkezi ve işleme tesisi incelemeleri sonucunda hangi tedbirler uygulanmıştır?

8- Çal, Bekilli, Güney ve Buldan'da sofralık, kurutmalık ve şaraplık üzümün gerçekleşen alım fiyatları ve ödeme vadeleri nedir? Şaraplık üzümde düşük fiyat ve maliyetin karşılanamaması beyanlarına ilişkin hangi incelemeler yapılmıştır?

9- 2026 çekirdeksiz kuru üzüm müdahale alımından Denizli'de kaç üretici, kaç ton ürün ve ne tutarda ödeme ile yararlanmıştır? Alım noktaları, randevu süreleri, kabul edilmeyen ürün ve bekleyen ödeme miktarı nedir; sofralık ve şaraplık üzüm üreticilerinin gelirini korumak için hangi tedbirler alınmıştır?

10- Elma ve şeftalide soğuk hava, kontrollü atmosfer, ön soğutma ve işleme; sofralık üzümde soğuk zincir, kurutmalık üzümde kurutma ve depolama kapasitesi nedir? Üreticinin erişim bedelleri, kooperatif payı ve hasat sonrası kayıplar ne düzeydedir?

11- Bu ürünlerde üretici örgütleri veya sözleşmeli alım yoluyla pazarlanan miktar ve pay nedir? Kalite kesintisi, geç ödeme ve alımdan vazgeçme şikâyetleri üzerine ilgili kurumlarla hangi çalışmalar yürütülmüştür?

12- 2025 ve 2026'da bu ürünlerde afetlerden etkilenen üretici, alan ve zarar tutarı nedir? TARSİM kapsamı, başvuru ve ödemeleri ile sigorta dışında kalan zararlar ne kadardır? Kamu afet destekleri ürün bazında kaç kişiye ve ne zaman ödenmiştir?

13- Elma, şeftali ve üzümde kalıntı veya bitki sağlığı nedeniyle satışa-ihracata uygun bulunmayan ürün miktarı nedir? Hasat öncesi analiz ve biyolojik-biyoteknik mücadele desteklerinin ürün ve üretici kapsamı nedir?

14- Bu üç ürünün üreticilerine ödenen destekler ile tarımsal kredi ve Tarım Kredi Kooperatifleri borçlarına ilişkin Bakanlığınız kayıtları nelerdir? Geciken destek, vadesi geçen borç ve yapılandırılan tutarlar ürün bazında ne kadardır?

15- Bu üç üründe üretici net gelirini, korunan bahçe-bağ alanını ve pazara erişimi iyileştirmek için 2026–2028 döneminde uygulanacak programlar var mıdır? Var ise programların bütçesi, sorumlu birimleri, takvimi ve ölçülebilir hedefleri nedir?